

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

1988/89:AU1y

Vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m.m.

1988/89
AU1y

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1988/89:47 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder m.m. jämte de motioner som kan komma att väckas med anledning av propositionen inom arbetsmarknadsutskottets beredningsområde. Aktuella motionsyrkanden återfinns i centerpartiets motion 1988/89:Fi5 (yrkandena 2, 6-8), moderata samlingspartiets kommittémotion 1988/89:Fi6 (yrkandena 1, 2, 4-8), folkpartiets motion 1988/89:Fi11 (yrkandena 2 och 3), motion 1988/89:Fi18 (yrkande 5) av Lahja Exner och Berndt Ekholm (s), 1988/89:Fi21 (yrkande 1 i motsvarande del) av Carl Frick m.fl. (mp), 1988/89:Fi22 av Alf Wennerfors (m) samt kommittémotion 1988/89:27 (yrkandena 2 och 3) från centerpartiet.

I den följande framställningen ansluter utskottet till dispositionen i propositionen. Beträffande åtgärder för flyktingar redovisar utskottet sitt ställningstagande beträffande sådana åtgärder som kommer i fråga sedan uppehålls- och arbetstillstånd erhållits. För frågor om åtgärder före denna tidpunkt hänvisas till socialförsäkringsutskottets yttrande till finansutskottet i detta ärende.

Inledning

Utskottet tar inledningsvis upp vissa aspekter på *arbetsmarknadens funktionssätt m.m.* I propositionen ges en sammanfattande bild av den svenska ekonomin, vilken – även om viktiga problem kvarstår att lösa – i flera avseenden är inne i en gynnsam period. Kännetecknande för den nuvarande högkonjunkturen är snabb produktionstillväxt och högt kapacitetsutnyttjande i näringslivet samt hög efterfrågan på arbetskraft. Arbetslösheten låg tredje kvartalet 1988 på 1,7 %. Bland problemen på detta område nämns arbetskraftsbrist och en tilltagande obalans på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsministern informerar om att regeringen avser att bjuda in arbetsmarknadens parter till överläggningar kring frågor om den ökade efterfrågan på arbetskraft. Hon framhåller vikten av att industrins behov av arbetskraft tillgodoses för att förhindra inflationsdrivande flaskhalsar. Likaså måste rekryteringen till vårdsektorn underlättas. Samtidigt skall människors önskan att arbeta bättre tas till vara. Detta gäller bl.a. de deltidsarbetslösa.

Arbetslinjen bör ytterligare märkas enligt propositionen. Kontantstöd och åtgärder som beredskapsarbete skall minimeras och större prioritet ges åt aktiva insatser för i första hand flyktingar och andra invandrare samt arbetshandikappade. Vidare skall den yrkesmässiga och geografiska rörligheten underlättas. För att förverkliga de angivna målsättningarna föreslår arbetsmarknadsministern vissa omprioriteringar och förstärkningar inom ramen för de befintliga arbetsmarknadspolitiska resurserna.

I propositionen framhålls att också regionalpolitiken kan bidra till att minska flaskhalsproblem och överhettningstendenser i ekonomin genom att främja en expansion av sysselsättningen inom sådana regioner där undersysselsättning råder.

Såväl moderata samlingspartiet (Fi6) som folkpartiet (Fi11) och centerpartiet (Fi5) instämmer på det hela taget med regeringens beskrivning i fråga om problemen på arbetsmarknaden. Regeringens betoning av utbudshöjande åtgärder inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten är enligt moderata samlingspartiet en riktig ambition. Folkpartiet och centerpartiet framhåller att åtgärderna inte är tillräckliga. För att ytterligare öka utbudet av arbetskraft föreslås i motionerna olika typer av åtgärder vilka redovisas i det följande.

Centerpartiet lägger också regionalpolitiska perspektiv på obalanserna på arbetsmarknaden. I partimotionen (Fi5) anförs att regeringen bortser från de regionala skillnaderna vad gäller sysselsättningsläget och att överhettningen i koncentrationsorterna inte bemöts med tillräckliga åtgärder.

Ytterligare ett sätt att förbättra den svenska arbetsmarknadens funktionsätt vore enligt moderata samlingspartiet (Fi6) att tillåta etablering av enskilda arbetsförmedlingar vid sidan av den statliga. Motionärerna föreslår därför att arbetsförmedlingslagen (1935:113) ändras i enlighet därmed.

Utan att framföra särskilt yrkande tar vänsterpartiet kommunisterna upp hithörande frågor i sin motion 1988/89:Fi8. För att öka tillgången på arbetskraft är det enligt vpk viktigt att humanisera arbetsplatserna och ge människorna bättre möjligheter till arbete på hemorten. Vpk framhåller betydelsen av en strikt lokaliseringpolitik i strid med marknadskrafternas koncentrationstendenser.

Miljöpartiet de gröna avvisar i motion Fi21 regeringens proposition i dess huvuddrag och framför andra förslag i fråga om den ekonomiska politiken, jordbrukspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och bostadspolitiken. Enligt miljöpartiet finns behov av en långsiktig ekonomisk politik som främjar ett uthålligt solidariskt samhälle i balans med naturen. Arbetsmarknadsåtgärderna bör inte vara av kortsiktig karaktär och dikteras av den nuvarande situationen på arbetsmarknaden vad gäller t.ex. synen på asylsökande eller pensionärer som arbetskraftsreserv. Vidare kritiserar regeringen för att inte ta upp de långsiktiga konsekvenserna som vår livsstil har för världen och arbetskraftsutbudet. Inom ramen för miljöpartiets yrkande om avslag på propositionen ställer sig partiet bakom regeringens förslag om flaskhalsutbildning (avsnittet Arbetsmarknadsutbildning).

Samhället står nu inför en utmaning vad gäller arbetsmarknadens funktions-sätt i en situation av högkonjunktur och arbetskraftsbrist. Den nya situationen bör enligt utskottets sätt att se ge nya möjligheter till utveckling både med tanke på de enskilda arbetstagarna och med tanke på sättet att organisera produktionen. För att tillgodose bl.a. industrins och världens arbetskraftsbehov är det nödvändigt att arbetskraftsutbudet ökar. Utskottet ställer sig bakom den allmänna inriktning för de arbetsmarknadspolitiska insatser som redovisas i propositionen. Det gäller bl.a. ansträngningarna att prioritera arbetslinjen.

I motsats till miljöpartiet anser utskottet att riksdagen inte bör avstå från att sakpröva de olika delförslagen i propositionen inom arbetsmarknadsutskottets område. Som utskottet ser det saknas i miljöpartiets motion (Fi21) underlag för att i princip avslå vad som anförs i propositionen på det arbetsmarknadspolitiska området. Till följd härav avvisar utskottet motionsens avslagsyrkande i denna del och övergår till att behandla regeringsförslagen och till dem knutna motionsyrkanden.

De aviserade överläggningarna med parterna bör kunna ge uppslag som främjar utvecklingen på arbetsmarknaden. Utskottet förutsätter att överläggningarna kommer att spänna över ett brett register och också omfatta åtgärder av det slag som tas upp i motionerna. Därutöver vill utskottet inför de kommande överläggningarna fästa uppmärksamheten på den ökande frånvarons betydelse för det totala arbetskraftsutbudet. Utöver den "positiva" frånvaron för föräldraledighet, studier m.m., föreligger en ökande sjukfrånvaro, som inger oro. Bakom denna utveckling ligger bl.a. arbetsmiljöproblem och förslitningsskador. Utskottet hyser förhoppningen att man skall kunna komma till rätta med en del av den ökande sjukfrånvaron genom de insatser på arbetsmiljöområdet som regeringen aviserat, bl.a. arbetsmiljökommissionen.

När det gäller de regionala skillnaderna i sysselsättningsläget vill utskottet hänvisa till det arbete som pågår inom utredningen om regionalpolitikens inriktning m.m. (dir. 1987:48).

Enligt arbetsmarknadsutskottet är det angeläget att var och en efter sin förmåga skall ges möjligheter att delta i arbetslivet. Detta gäller såväl handikappade och invandrare som andra grupper inkl. deltidsanställda. Utskottet har tidigare tillstyrkt särskilda åtgärder riktade till de ofrivilligt deltidsarbetslösa (AU 1987/88:11). I detta sammanhang vill utskottet peka på betydelsen av att bl.a. sjukvårdshuvudmännen aktivt verkar för en större andel heltidstjänster.

Utskottet har tidigare prövat frågan om översyn av arbetsförmedlingslagen i syfte att öppna möjligheter till arbetsförmedling i alternativa former (AU 1987/88:11 s. 22 ff). Utskottet förklarade då att det faktum att mer än 50 år gått sedan lagen kom till innebär att den i vissa avseenden kan vara svår att tolka och tillämpa. Med hänsyn härtill samt till de snabba förändringarna på arbetsmarknaden framstod den pågående översynen av lagen som angelägen. Utskottet har inhämtat att översynsarbetet beträffande arbetsförmedlingslagen för närvarande befinner sig i ett avgörande skede.

Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi5 (yrkande 2), Fi6 (yrkandena 1 och 4) samt Fi21 (yrkande 1 i motsvarande del). 1988/89:AU1y

Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader (B 1.)

Enligt propositionen är situationen för utländska medborgare på arbetsmarknaden väsentligt sämre än för svenska medborgare. Enligt arbetskraftsundersökningarna uppgick arbetslösheten under år 1987 till 4,4 % för utländska medborgare mot 1,9 % för svenska.

För att förbättra invandrarnas inträde på den svenska arbetsmarknaden föreslås i propositionen att arbetsförmedlingen tillförs ytterligare resurser som skall användas för att förkorta väntetiden mellan beslutet om uppehålls- och arbetstillstånd å ena sidan och kommunplacering och arbete å den andra. Tillskottet skall avse en rörlig förmedlingsstyrka, riktad mot dem som vistas vid de olika mottagningsförläggningarna. Förmedlingsstyrkan skall bestå av arbetsgrupper om förslagsvis tre personer: en arbetsvägledare, en platsförmedlare och en representant för det regionala näringslivet. Enligt propositionen bör totalt ca 25 personer engageras i detta arbete under andra hälften av budgetåret 1988/89. Kostnader för löner m.m. beräknas till 3 125 000 kr.

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört om angelägenheten av att alla efter sin förmåga ges möjligheter att delta i arbetslivet har arbetsmarknadsutskottet för sin del ingen erinran mot vad som anförts i den nu redovisade delen av propositionen. Utskottet tillstyrker därmed ett ramslag på 3 125 000 kr. till *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* på tilläggsbudget 1.

Arbetsmarknadsservice (B 2.)

I propositionen anförts att det är viktigt att understödja de arbetslösa att flytta för att ta arbete på annan ort. Det är därför tid att införa ett *merkostnadsbidrag* som skall ge viss ersättning för de merkostnader som kan väntas uppstå vid etablering på den nya orten. Arbetsmarknadsministern föreslår att bidraget skall uppgå till 5 000 kr. och kunna utgå till en arbetslös som inte har kunnat anvisas arbete på hemorten. Merkostnadsbidrag skall då utgå vid anvisning till arbete på annan ort, dock inte i Stockholms län samt i Malmö och Göteborgs kommuner. Bidrag bör inte heller få lämnas vid tillträde av den första anställningen efter avslutad utbildning om inte utbildningen är fullföljd arbetsmarknadsutbildning. Vidare förutsätts att den nya anställningen beräknas vara minst sex månader. Arbetsmarknadsministern bedömer att ca 10 000 bidrag kan komma att beviljas under andra hälften av innevarande budgetår, vilket motsvarar 50 milj.kr.

I moderata samlingspartiets kommittémotion (Fi6) framhålls att merkostnadsbidraget är ett nytt namn för starthjälpen, en bidragsform som tidigare avskaffats. Starthjälpen/merkostnadsbidraget kan liksom tidigare bidra till att göra den låsta arbetsmarknaden i Sverige något mer flexibel. Bidraget bör emellertid utgå oavsett var i landet en person får arbete.

I folkpartiets motion (Fi11) uttrycks tillfredsställelse över att flyttningsbidrag/merkostnadsbidrag återinförs. De regler som föreslås för merkostnadsbidragen lämnar dock utrymme för godtycke och tolkningsvårigheter, t.ex.

vad gäller definition av "första anställning". Därför föreslås att riksdagen av regeringen begär en senare redovisning av hur reglerna tillämpats i praktiken.

Centerpartiet yrkar i kommittémotion Fi27 avslag på regeringens förslag om merkostnadsbidrag och vänder sig bl.a. mot att det enligt regeringen skall kunna utgå för flyttning även till expansiva kommuner som Uppsala, Örebro, Linköping och Umeå. Detta innebär enligt centern att regionalt utsatta kommuner får än svårare att skapa förutsättningar för en varaktig sysselsättning. Centern föreslår i stället ett inflyttningsbidrag, som skulle gälla stödområdena, bergslagskommunerna och sydöstra Sverige med undantag av de mest expansiva kommunerna inom dessa områden. Bidraget kan då fördubblas till 10 000 kr. per person och den arbetsökande få en mer rimlig täckning av sina flyttkostnader.

Alf Wennerfors (m) anför i motion Fi22 att behovet av vårdpersonal i Stockholms län för närvarande är mycket stort. Därför bör merkostnadsbidrag få lämnas vid flyttning till arbeten även i Stockholms län om dessa avser hälso- och sjukvårdssektorn.

Utskottet vill inledningsvis instämma i vad som anförs i propositionen om vikten av att de arbetslösa inte hindras av ekonomiska orsaker från att ta arbete på annan ort. Utskottet delar för sin del uppfattningen att det är motiverat att undanta de tre storstadsregionerna. Detta bör gälla generellt och således också omfatta vårdpersonal. Centerpartiets förslag att bidrag endast skall gälla de utsatta regionerna – med undantag av expansiva kommuner inom dessa – innebär enligt utskottets mening en alltför snäv avgränsning med hänsyn till de arbetslösas intressen.

Utskottet delar uppfattningen i folkpartiets motion att merkostnadsbidraget liksom andra nya stödformer efter en viss tid bör utvärderas. Utskottet utgår från att detta sker utan att riksdagen gör något särskilt uttalande i frågan.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet vad som anförs i propositionen om merkostnadsbidrag. De i sammanhanget behandlade motionerna Fi6 (yrkande 5), Fi11 (yrkande 3), Fi22 samt Fi27 (yrkandena 2 och 3) avstyrks.

Enligt förordningen (1987:407) om flyttningsbidrag m.m. kan bidrag lämnas för s.k. sökanderesa för den som söker arbete på annan ort. Mellan Sverige och Finland får ersättning för sådana resor utgå. I propositionen föreslås på AMS initiativ att under innevarande budgetår personer från Danmark som söker arbete i Sverige skall kunna få flyttningsbidrag i form av sökanderesa och traktamente enligt samma regler som gäller för arbetsökande från Finland. Arbetsmarknadsministern beräknar att *sökanderesor från Danmark* kan komma att omfatta ca 1 500 arbetssökande under andra hälften av innevarande budgetår. Kostnaden för detta uppskattas till 3 750 000 kr.

Utskottet biträder regeringens förslag vad gäller sökanderesor från Danmark till Sverige.

Sammanlagt föreslås ett förslagsanslag på 53 750 000 kr. till *Arbetsmarknadsservice* på tilläggsbudget I.

I konsekvens med tidigare ställningstaganden tillstyrker utskottet den föreslagna medelansvningen.

För att tillgodose den stora efterfrågan på arbetskraft inom främst tillverkningsindustrin och vårdsektorn bör enligt propositionen den s.k. flaskhalsutbildningen utökas inom ramen för *utbildning i företag*. Förutom att företagen får ökad kompetens uppstår också en företagsintern rörlighet, som kan leda till att nya personer, t.ex. arbetslösa, får anställning. I nuvarande konjunkturläge bör enligt propositionen större krav på motprestation i form av anställning av arbetslösa ställas på de industriföretag som erhåller bidrag. Arbetsmarknadsministern föreslår därför att ytterligare 77 milj.kr. anvisas för utbildning i företag under innevarande budgetår, vilket motsvarar utbildning för ytterligare ca 9 000 personer. I fråga om vårdområdet skall motprestationen kunna fullgöras genom att arbetsgivaren omvandlar deltidstjänster till heltidstjänster. Kostnaderna för bidrag till lönekostnader i samband med företagsutbildningen finansieras däremot över anslaget B 4. (se nedan).

Med hänsyn till företagsutbildningens betydelse såväl för att kunna fylla vakanserna som för att möjliggöra en utveckling vad gäller de enskilda arbetstagarna – såväl kvinnor som män – ser arbetsmarknadsutskottet positivt på att reglerna för utbildning i företag ändras på sätt som regeringen föreslagit. Utskottet tillstyrker den begärda medelstillelningen under anslaget *Arbetsmarknadsutbildning* på tilläggsbudget I.

Kontant arbetsmarknadsstöd och utbildningsbidrag (B 4.)

I propositionen föreslås medel för att bestrida dels kostnader för bidrag till lönekostnader i samband med utbildning i företag – 38 milj.kr. – dels kostnader för utbildningsbidrag i samband med åtgärder för flyktingar och invandrare inom arbetsmarknadsinstitutens ram – 3,5 milj.kr.

I moderata samlingspartiets kommittémotion Fi6 avvisas regeringsförslaget att anvisa ett förslagsanslag på 41,5 milj.kr. för ändamålet. Motionärerna anför att det är anmärkningsvärt att regeringen i dagens gynnsamma arbetsmarknadssituation inte förmår begränsa kostnaderna ens för kontant arbetsmarknadsstöd och utbildningsbidrag. Även om utbildningsinsatserna ökar är 41,5 milj. kr. ett i sammanhanget så blygsamt belopp, att det borde kunna inrymmas i nu gällande budget.

Enligt utskottets sätt att se måste ett godkännande av den föreslagna volymökningen av företagsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering åtföljas av motsvarande medelstillelning till utbildningsbidrag. Utskottet föreslår därför att finansutskottet avstyrker motion Fi6 (yrkande 7) och tillstyrker ett förslagsanslag på 41 500 000 kr. till *Kontant arbetsmarknadsstöd och utbildningsbidrag* på tilläggsbudget I.

Sysselsättningsskapande åtgärder (B 5.)

Under anslaget B 1. Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader har som förut nämnts föreslagits en rörlig förmedlingsstyrka som skall arbeta med flyktingar och andra invandrare. Enligt arbetsmarknadsministern kommer detta arbete att kräva ett stort mått av okonventionella grepp och åtgärder

för att påverka attityderna i fråga om att anställa flyktingar. Därför bör förmedlingsstyrkan disponera medel som kan utnyttjas för åtgärder som inte ryms inom de ordinarie regelsystemen. Medlen skall också kunna användas för ordinarie åtgärder, i den mån andra medel inte förslår. I propositionen föreslås att 30 milj.kr. av medlen för beredskapsarbeten får utnyttjas för *insatser för flyktingar och invandrare* på detta sätt.

För att bättre utnyttja den arbetskraftsresurs som flyktingar och invandrare utgör föreslår centerpartiet (Fi5) åtgärder avseende arbete åt unga flyktingar. Med hänsyn till den långvariga arbetslöshetens nedbrytande effekter och vissa reaktioner av misstänksamhet hos de infödda svenskarna föreslås en reform för de unga flyktingarna med innebörd att dessa skall beredas varvat arbete och språkundervisning. Även invandrare med akademikerbakgrund har enligt centerpartiet haft stora svårigheter på arbetsmarknaden. Till viss del beror svårigheterna på otillräckliga resurser för att översätta utländska examina till motsvarande svenska. För att minska denna misshushållning med resurser föreslår centern att regeringen tar initiativ till överläggningar med arbetsmarknadens parter om bättre arbetsmarknads-möjligheter för invandrare med akademikerbakgrund.

Utskottet har tidigare betonat vikten av att alla – även invandrare – var och en efter sin förmåga skall ges möjligheter att delta i arbetslivet. Den nuvarande arbetsmarknadssituationen måste därför utnyttjas för att hjälpa de arbetssökande som trots den goda efterfrågan ändå har svårigheter att få arbete. Utskottet utgår från att behovet av åtgärder för unga flyktingar resp. flyktingar med akademikerbakgrund är frågor som kommer att tas upp vid de överläggningar om arbetskraftsefterfrågan som regeringen aviserat. Utskottet vill i detta sammanhang också peka på behovet av att särskilt uppmärksamma de invandrade kvinnornas problem på arbetsmarknaden.

Vad som föreslås i propositionen i den nu redovisade delen tillstyrks av arbetsmarknadsutskottet. Motion Fi5 (yrkandena 7 och 8) bör enligt utskottets uppfattning inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Arbetsmarknadsministern föreslår vidare att av redan anvisade *medel för beredskapsarbete* högst 50 milj.kr. får *utnyttjas flexibelt* enligt de regler som gäller i bl.a. östra Norrbotten.

Moderata samlingspartiet ställer sig i sin kommittémotion (Fi6) kritiskt till att riksdagens inflytande begränsas genom att 50 milj.kr. av beredskapsmedlen skall få disponeras i enlighet med de regler som gäller för östra Norrbotten. I motionen framhålls att det är nödvändigt att riksdagen får möjlighet att ta ställning till ramarna för stöd av denna typ, t.ex. vad gäller vilka geografiska områden som kan komma i fråga. Regeringen bör återkomma med en mera specificerad anslagsframställning när det finns bättre underlag.

Enligt utskottets uppfattning ligger en friare användning av de arbetsmarknadspolitiska insatserna väl i linje med den allmänna strävan till decentralisering och avreglering som pågår i dag. Utskottet avstyrker därför motion Fi6 (yrkande 6). Propositionens förslag att 50 milj.kr. bör få utnyttjas flexibelt enligt de regler som gäller i bl.a. östra Norrbotten tillstyrks sålunda.

Utskottet tar härefter upp fyra yrkanden som gäller *behovet av insatser* dels för handikappade och långtidsarbetslösa dels i tekoregionerna.

Enligt folkpartiet (Fi11) bör regeringen – mot bakgrund av vad som anförs i propositionen om större prioritet för de arbetshandikappade – komma med konkreta förslag till hur fler människor med handikapp skall kunna få jobb. Såväl moderata samlingspartiet (Fi6) som folkpartiet anser att lönebidragen bör bli flexibla och kunna variera över tiden med hänsyn till handikappets storlek för att stimulera arbetsgivare att anställa handikappade. Enligt moderata samlingspartiet bör denna typ av lönebidrag möjliggöra att många av de som nu arbetar inom Samhall kan slussas ut till vanliga arbetsplatser. Vidare anser folkpartiet att medel skall föras över från socialförsäkringssektorn till arbetsmarknadssektorn för att förbättra möjligheterna för arbetshandikappade att komma ut på arbetsmarknaden.

Centerpartiet anser att åtgärder bör sättas in för att bereda långtidsarbetslösa ökade möjligheter till inträde på arbetsmarknaden (Fi5).

Mot bakgrund av propositionens förslag om en avveckling av importrestriktionerna för tekovaror framhåller Lahja Exner och Bernt Ekholm (s) i motion Fi18 behovet av en hög arbetsmarknadspolitisk beredskap i regioner där tekoindustrin är strategiskt viktig.

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen avstyrkt förslag angående mer flexibla lönebidrag och transfereringar mellan socialförsäkrings- och arbetsmarknadssektorn. Enligt utskottet finns det inte anledning att i detta sammanhang frångå tidigare ställningstaganden. Beträffande behoven av åtgärder för långtidsarbetslösa (Fi5) vill utskottet erinra om att det föreligger ett flertal arbetsmarknadspolitiska åtgärder vilka är speciellt riktade till långtidsarbetslösa. Vad gäller behoven av en hög arbetsmarknadspolitisk beredskap i tekoregionerna (Fi8) förutsätter utskottet att arbetsmarknadsmyndigheterna följer utvecklingen och tar erforderliga initiativ.

Med hänsyn till vad som ovan anförts bör motionerna Fi5 (yrkande 6), Fi6 (yrkande 2), Fi11 (yrkande 2) och Fi18 (yrkande 5) inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Moderata samlingspartiet anför i motion Fi6 att regeringen visat att det föreligger ett budgetutrymme genom att ange att man senare skall dra in medel från anslagen för beredskapsarbete och inskolningsplatser i den mån förslagen till utgiftsökningar vinner riksdagens gehör. Även om inte utgiftsökningarna godkänns av riksdagen bör regeringen enligt motionärerna *dra in medel från anslagen inom arbetsmarknadsdepartementets område*. Vidare förutsätter motionärerna att regeringen i budgetpropositionen gör justeringar så att arbetsmarknadsverket inom ramen för sina stora anslag också finansierar den nya organisationsformen med ambulering och arbetsförmedling.

Det finns anledning för utskottet att utgå ifrån att man inom regeringens kansli aktivt följer utvecklingen på arbetsmarknaden och anpassar insatserna efter de befintliga behoven. Vad det här gäller är en omfördelning av medlen mellan olika anslag som utskottet i den föregående framställningen har ställt sig bakom. Motion Fi6 (yrkande 8) avstyrks därför.

Verksamheten vid arbetsmarknadsinstitutet (Ami) är enligt propositionen i hög grad inriktad på att hjälpa enskilda sökande att göra ett bra yrkesval och att få och behålla ett lämpligt arbete. Nuvarande arbetsmarknadsläge bör ge ökade möjligheter för personer med arbetshandikapp etc. att hitta passande arbeten. Detta gäller t.ex. många invandrare och flyktingar. Med hänsyn till de utomnordiska medborgarnas särskilda svårigheter bör Ami:s erfarenhet och sakkunskap utnyttjas så att dessa människor får en bättre förankring på arbetsmarknaden. Därför föreslås i propositionen att Ami-organisationen förstärks under andra hälften av innevarande budgetår med 50 tjänster för arbete med den angivna inriktningen. Därigenom beräknas ytterligare 1 000 sökande kunna skrivas in vid Ami. Kostnaderna för löner m.m. beräknas i propositionen till 5,5 milj.kr. (Kostnaderna för utbildningsbidrag till de inskrivna har medräknats under anslaget B 4. Kontant arbetsmarknadsstöd och utbildningsbidrag.)

Arbetsmarknadsutskottet har för sin del intet att invända mot det föreslagna reservationsanslaget på 5 500 000 kr. på tilläggsbudget I till *Yrkesinriktad rehabilitering*.

Stockholm den 24 november 1988

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Kjell Nilsson (s), Marianne Stålberg (s), Lahja Exner (s), Anders G Högmark (m), Sten Östlund (s), Bo Nilsson (s), Mona Saint Cyr (m), Charlotte Branting (fp), Kersti Johansson (c), Lars-Ove Hagberg (vpk), Anna Horn af Rantzien (mp), Mona Sahlin (s), Monica Öhman (s) och Yngve Wernersson (s).

Avvikande meningar

1. Arbetsmarknadens funktionssätt m.m.

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Utskottet som börjar med "Samhället står" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Trots att det i dag i stort sett råder ett gott läge på den svenska arbetsmarknaden delar utskottet uppfattningen i motion Fi6 (m) att grundläggande problem kvarstår. Till dessa problem hör den låga produktivitetsökningen, inte minst inom den offentliga sektorn, vilken resulterat i brist på arbetskraft. Arbetskraftsbristen kommer ytterligare att förvärras med hänsyn till det minskande antalet ungdomar och ett minskat arbetskraftstillflöde

av kvinnor jämfört med senare år. Vidare vill utskottet fästa uppmärksamheten på att den ökande sjukfrånvaron samt ökningen av antalet förtidspensionerade bidrar till ett svagare utbud av arbetskraft. Det finns också obalanser på arbetsmarknaden, såväl med avseende på geografiska områden som med hänsyn till olika arbetstagargrupper.

Enligt utskottets mening är det ett tecken på en dåligt fungerande arbetsmarknad att tillgängliga arbetskraftsresurser inte bättre kan utnyttjas. I ett konjunkturläge som det nuvarande bör det vara möjligt för alla som vill arbeta – såväl handikappade och invandrare som andra grupper – att efter förmåga delta i arbetslivet. I det följande kommer utskottet att behandla olika konkreta åtgärder som syftar till att arbetskraftsutbudet höjs.

Utskottet vill i detta sammanhang ta upp det nuvarande arbetsförmedlingsmonopolet. I likhet med motion Fi6 (m) anser utskottet att den svenska arbetsmarknaden skulle fungera effektivare om fristående förmedlingar fick inrättas vid sidan om den statliga arbetsförmedlingen. En sådan ordning skulle medföra utökad service till såväl arbetssökande som arbetsgivare. Arbetsförmedlingslagen (1935:113) bör därför ändras. Utskottet vill framhålla vikten av att det pågående översynsarbetet beträffande lagen får en inriktning som siktar till en avmonopolisering och ett tillskapande av alternativ till den offentliga förmedlingen.

Av det anförda följer att utskottet tillstyrker motion Fi6 (yrkandena 1 och 4). Övriga i sammanhanget behandlade motioner, Fi5 (yrkande 2) och Fi21 (yrkande 1 i motsvarande del), avstyrks.

2. Arbetsmarknadens funktionssätt m.m.

Kersti Johansson (c) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Utskottet som börjar med "Samhället står" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Den internationella högkonjunkturen har skapat gynnsamma förutsättningar för den svenska ekonomin, och för närvarande befinner sig industrin i ett skede med högt kapacitetsutnyttjande och en ökad produktion. Arbetsmarknaden kännetecknas av hög sysselsättning och god tillgång på lediga platser.

Den nya situationen bör enligt utskottets sätt att se ge nya möjligheter till utveckling både med tanke på de enskilda arbetstagarna och med tanke på sättet att organisera produktionen. För att tillgodose bl.a. industrins och världens arbetskraftsbehov är det nödvändigt att arbetskraftsutbudet ökar.

Samtidigt har den förda ekonomiska politiken skapat betydande koncentrationsproblem och överhettning i framför allt storstadsregionerna. Obalansen i tillgång på sysselsättningsmöjligheter finns kvar.

Skall obalanserna i arbetsmarknaden kunna motverkas måste småföretagens förutsättningar förbättras. Småföretagen står för en utvecklingskraft och är en resurs som måste utnyttjas för att skapa likvärdiga försörjningsmöjligheter över landet. Enligt utskottets mening måste småföretagen ges gynnsamma villkor bl.a. genom att socialförsäkringsavgifterna differentieras. Arbetslinjen måste prioriteras.

De i propositionen föreslagna åtgärderna innebär varken att obalanserna

på arbetsmarknaden motverkas eller att ett ökat arbetskraftsutbud säkerställs. Mot denna bakgrund kan inte utskottet ställa sig bakom den allmänna inriktningen av de arbetsmarknadspolitiska insatser som redovisas i propositionen.

Av det anförda följer att utskottet tillstyrker motion Fi5 (yrkande 2). Övriga i sammanhanget behandlade motioner, Fi6 (yrkandena 1 och 4) och Fi21 (yrkande 1 i motsvarande del), avstyrks.

3. Arbetsmarknadens funktionssätt m.m.

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Utskottet som börjar med "Samhället står" och slutar med "avgörande skede" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motion Fi8 (vpk) att propositionens bild av ekonomin är överslättande positiv. De förväntade problemen inom OECD med en fortsatt hög arbetslöshet kommer förr eller senare att slå igenom även i Sverige. Problemet med de långtidsarbetslösa kvarstår.

Den fråga som nu bör tas upp gäller den stora utslagning av arbetskraft som sker i den svenska industrin. Utslagningen kan ses som ett resultat av att människor betraktas som enbart en produktionsfaktor. Enligt utskottets uppfattning skulle ett bättre utnyttjande av den mänskliga kapaciteten kunna minska utslagningen. Utskottet vill betona att det gäller inte bara rätten till ett arbete – utan också ett meningsfullt arbete.

Vad gäller behovet av regional balans i sysselsättningen vill utskottet bestämt hävda att det är sämre att flytta människor än att utlokalisera företag till de regioner, där arbetslöshet fortfarande råder.

Med hänsyn till vad som anförts kan utskottet inte ställa sig bakom övriga i sammanhanget behandlade motioner.

4. Arbetsmarknadens funktionssätt m.m.

Anna Horn af Rantzen (mp) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Utskottet som börjar med "Samhället står" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion Fi21 (mp) att regeringens proposition okritiskt utgår ifrån kortsiktiga mål om ökad tillväxt. Enligt utskottets sätt att se finns det risker att dessa mål leder till ökad miljöförstöring och ökad förbrukning av icke förnybara resurser. En sådan utveckling kan medföra svåra bristsituationer i landet och krav på planhushållning. För att undvika denna utveckling och se till kommande generationers behov anser utskottet att den materiella förbrukningen måste minska.

De nya krav som måste ställas på en långsiktig ekonomisk politik skall enligt utskottets mening främja ett uthålligt solidariskt samhälle i balans med naturen.

Med hänsyn till att utskottet – vad gäller arbetsmarknadsområdet – i grunden förespråkar en annan politik än den som regeringen gett uttryck för, bör proposition 47 i motsvarande del avvisas av riksdagen utom på den punkt som gäller flaskhalsutbildning. Utskottet saknar därmed anledning att

behandla övriga till propositionen knutna motionsyrkanden.

1988/89:AU1y

Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet motion Fi21 (yrkande 1 i motsvarande del). Motionerna Fi5 (yrkande 2) och Fi6 (yrkandena 1 och 4) avstyrks.

5. Merkostnadsbidrag

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsmarknadsservice (B 2.) som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "(yrkandena 2 och 3) avstyrks" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är regeringsförslaget om merkostnadsbidrag ett försök att återinföra starthjälpen. Trots ryckigheten i politiken ställer sig utskottet bakom ett återinförande av denna stödform. För att få avsedd effekt – att göra den lästa arbetsmarknaden mer flexibel – är det emellertid nödvändigt att bidraget får utgå oavsett var i landet en person får arbete. Geografiska gränsdragningar av det slag som föreslås i propositionen kan väntas leda till orättvisor och administrationsproblem, varför utskottet delar uppfattningen i motion Fi6 (m) att merkostnadsbidrag skall kunna utgå vid inflyttning till samtliga orter i Sverige.

Det anförda innebär att utskottet med anledning av propositionen i motsvarande del tillstyrker motion Fi6 (yrkande 5) om merkostnadsbidrag. Övriga i sammanhanget upptagna motioner, Fi11 (yrkande 3), Fi22 samt Fi27 (yrkandena 2 och 3), avstyrks.

6. Merkostnadsbidrag

Kersti Johansson (c) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsmarknadsservice (B 2.) som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "(yrkandena 2 och 3) avstyrks" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är det av vikt att politiken utformas så att en återinflyttning kommer de utsatta regionerna till del. I likhet med centerpartiet i motion Fi27 befarar dock utskottet att den pågående koncentrationsutvecklingen ytterligare förstärks med den utformning av merkostnadsbidraget som föreslås i propositionen. Förslaget att merkostnadsbidraget även skall kunna utgå till expansiva kommuner – utanför Stockholms län, Göteborgs och Malmö kommuner – är otillfredsställande. De regionalt utsatta kommunerna får än svårare att utveckla sin arbetsmarknad. Mot denna bakgrund avvisar utskottet regeringsförslaget på denna punkt.

Utskottet delar uppfattningen i motion Fi27 att ett inflyttningsbidrag endast bör utgå när det är fråga om en flyttning till stödområdena, bergslagskommunerna och sydöstra Sverige; dock med undantag för de mest expansiva kommunerna inom dessa områden. Genom en sådan begränsning kan bidraget fördubblas till 10 000 kr., vilket skulle innebära att de under 60- och 80-talen hårt drabbade regionerna bättre skulle kunna utveckla och bredda sin arbetsmarknad.

Med anledning av vad som anförs i propositionen i motsvarande del tillstyrker utskottet motion Fi27 (yrkandena 2 och 3). Övriga i sammanhang-

et upptagna motioner, Fi6 (yrkande 5), Fi11 (yrkande 3) samt Fi22, 1988/89:AU1y
avstyrks.

7. Merkostnadsbidrag

Elver Jonsson och Charlotte Branting (båda fp) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsmarknadsservice (B 2.) som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "(yrkandena 2 och 3) avstyrks" bort ha följande lydelse:

I likhet med folkpartiet ser utskottet positivt på ett återinförande av flyttningsbidraget. Med hänsyn till vikten av att det föreslagna merkostnadsbidraget blir ett effektivt arbetsmarknadsinstrument delar utskottet uppfattningen i motion Fi11 (fp) om behovet av en utvärdering. När erfarenheter har vunnits av systemet bör regeringen därför återkomma till riksdagen med en redovisning av hur reglerna har tillämpats i praktiken.

Med anledning av vad som anförs i propositionen i motsvarande del tillstyrker utskottet motion Fi11 (yrkande 3). Övriga i sammanhanget behandlade motioner, Fi6 (yrkande 5), Fi22 samt Fi27 (yrkandena 2 och 3), avstyrks.

8. Arbetsmarknadsservice

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsmarknadsservice (B 2.) som börjar med "Sammanlagt föreslås" och slutar med "tilläggsbudget I" bort ha följande lydelse:

I enlighet med förslag i motion Fi16 har utskottet tidigare ställt sig bakom att merkostnadsbidrag skall kunna utgå vid inflyttning till samtliga orter i Sverige. I konsekvens därmed anser utskottet – med anledning av propositionens förslag angående medelsanvisning till Arbetsmarknadsservice – att regeringen bör återkomma till riksdagen med en förnyad beräkning av anslagsbehovet under denna punkt.

9. Kontant arbetsmarknadsstöd och utbildningsbidrag

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Kontant arbetsmarknadsstöd och utbildningsbidrag (B 4.) som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "tilläggsbudget I" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill stryka under vad som anförs i motion Fi6 (m) angående en begränsning av kostnaderna för kontant arbetsmarknadsstöd och utbildningsbidrag. Med hänsyn till att arbetsmarknadssituationen är sådan att den inte borde föranleda stora utbetalningar av kontantstöd under den återstående delen av budgetåret bör ökningen av utbildningsbidrag kunna inrymmas i nu gällande budget. Utskottet hemställer därför att finansutskottet tillstyrker motion Fi6 (yrkande 7) angående avslag på regeringens förslag till medelsanvisning.

Kersti Johansson (c) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Sysselsättningsskapande åtgärder (B 5.) som börjar med "Utskottet har" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion Fi5 (c) att invandrarnas resurser i arbetslivet inte tillräckligt tas till vara i dag. Såväl ur samhällets synpunkt som ur den enskildes synpunkt är det viktigt att alla människor kan utveckla sin kapacitet. Utskottet anser därför att centerpartiets förslag om en reform för att ge unga flyktingar arbete varvat med språkundervisning är väl ägnat att ge flyktingarna möjligheter till en bättre start samtidigt som reformen kan innebära ett ökat arbetskraftsutbud och fördelar ur social synpunkt. Utskottet ställer sig även bakom förslaget att regeringen bör ta initiativ till överläggningar med arbetsmarknadens parter om bättre arbetsmarknads-möjligheter för invandrare med akademikerbakgrund.

Med anledning av vad som anförs i propositionen i motsvarande del tillstyrker utskottet motion Fi5 (yrkandena 7 och 8).

11. Flexibelt utnyttjande av beredskapsmedlen

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Sysselsättningskapande åtgärder (B 5.) som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "tillstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motion Fi6 (m) att arbetsmarknadspolitiska medel inte skall få användas för ospecificerade ändamål. Detta ställningstagande ligger i linje med tidigare riksdagsbeslut att avvisa ett regeringsförslag som innebar in blanco-fullmakt för regeringen att disponera regionalpolitiska medel.

Enligt utskottets uppfattning bör ordningen vara den att riksdagen samtidigt som den tar ställning till geografiska och andra ramar också anger klart definierade mål för arbetsmarknadspolitiska insatser. Inom dessa ramar bör länsmyndigheter och arbetsmarknadsverket ha större frihet att disponera beviljade medel.

Utskottet vill också hänvisa till det arbete som pågår inom den regionalpolitiska kommittén med bl.a. en undersökning av effektiviteten av de särskilda insatserna i östra Norrbotten.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet motion Fi6 (yrkande 6) angående avslag på regeringsförslaget att utnyttja 50 milj.kr. av redan anvisade medel för beredskapsarbeten i enlighet med reglerna för östra Norrbotten.

12. Behov av insatser

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Sysselsättningskapande åtgärder (B 5.) som börjar med "Utskottet har" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som förs fram i motion Fi6 (m) att åtgärder bör vidtas för att företag och myndigheter skall få del av den outnyttjade arbetskraftsreserv som finns bland de arbetshandikappade.

Därför bör regeringen snarast lägga fram förslag om ett system med flexibla lönebidrag, som skall gälla hela landet. Enligt utskottets uppfattning kommer en sådan ordning att leda till att flera av dem som nu arbetar inom Samhall kan slussas ut på den öppna arbetsmarknaden. Därmed kan Samhall ytterligare koncentrera sig på att bereda sysselsättning åt personer med särskilt svåra handikapp. Utskottet har också den uppfattningen att lönebidragsanställning kan vara ett alternativ till förtidspensionering i de fall arbetshandikapp föreligger.

Utskottets ställningstagande får i huvudsak anses tillgodose även motion Fi11 (fp).

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet motionerna Fi6 (yrkande 2) och Fi11 (yrkande 2). Övriga motioner, Fi5 (yrkande 6) och Fi18 (yrkande 5), bör inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

13. Behov av insatser

Elver Jonsson och Charlotte Branting (båda fp) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Sysselsättningsskapande åtgärder (B 5.) som börjar med "Utskottet har" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som förs fram i motion Fi11 (fp) att propositionens uttalande om större prioritet för aktiva insatser vad gäller arbetshandikappade m.fl. måste följas upp av konkreta förslag.

Enligt utskottets uppfattning bör möjligheterna vidgas att föra över resurser från socialförsäkringssektorn till arbetsmarknadspolitiska åtgärder. En sådan omfördelning skulle innebära samhällsekonomiska fördelar och dessutom förbättra möjligheterna för de handikappade att få utföra ett arbete. Vidare bör lönebidraget bli mer flexibelt med hänsyn till handikappets utveckling över tiden. Antalet platser vid Samhall bör utökas.

Sammanfattningsvis anser utskottet att regeringen bör komma med förslag till ytterligare insatser för att ge arbete åt människor med handikapp.

Utskottets ställningstagande får i stort sett anses tillgodose syftet i motion Fi6.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet motionerna Fi6 (yrkande 2) och Fi11 (yrkande 2). Övriga motioner, Fi5 (yrkande 6) och Fi18 (yrkande 5), bör inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

14. Behov av insatser

Kersti Johansson (c) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Sysselsättningsskapande åtgärder (B 5.) som börjar med "Utskottet har" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Med hänsyn till vikten av att utnyttja det goda arbetsmarknadsläget offensivt anser utskottet i likhet med centerpartiet i motion Fi5 att det nu är tid att sätta in särskilda åtgärder för att bereda de långtidsarbetslösa ökade

möjligheter till sysselsättning. Regeringen bör återkomma med förslag härom.

1988/89:AU1y

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet motion Fi5 (yrkande 6). Övriga motioner, Fi6 (yrkande 2), Fi11 (yrkande 2) och Fi18 (yrkande 5), bör inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

15. Medelsindragning från anslagen inom arbetsmarknadsdepartementets område

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Sysselsättningsskapande åtgärder (B 5.) som börjar med "Det finns" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion Fi6 (m) att det förhållandet att det föreligger ett budgetutrymme bör leda till att motsvarande medel dras in från resp. anslagsposter. Även i det fall regeringens förslag till utgiftsökningar inte vinner riksdagens bifall bör därför regeringen i enlighet med propositionen dra in medel från anslagen för beredskapsarbete och inskolningsplatser.

Av det anförda följer att utskottet tillstyrker motion Fi6 yrkande 8.

Särskilda yttranden

1. Merkostnadsbidrag

Lars-Ove Hagberg (vpk) anför:

I propositionen sägs att den efterfrågade arbetskraften ofta inte finns på samma ort som de lediga arbetena. Därför är det viktigt att de arbetslösa vilja att flytta för att ta arbete på annan ort inte hindras av ekonomiska svårigheter på grund av flyttningen.

Från vpk:s sida vill vi framhålla vikten av att ge människor bättre möjligheter till arbete på hemorten snarare än att betala deras flyttning till annan ort. En sådan flyttningskarusell kan gynna den kortsiktiga profitjakten men är på längre sikt inget bra alternativ för människorna eller samhället. Vi vill emellertid inte i detta skede motsätta oss regeringsförslaget om merkostnadsbidrag.

2. Arbetsmarknadsutbildning

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anför:

Vi vill framhålla att arbetsmarknadsutbildning är viktig, särskilt som den verksamt bidrar till att minska bristen på utbildad arbetskraft. Samtidigt som det finns många fördelar med den företagsförlagda utbildningen är det också viktigt att framhålla att företagen själva bör ta ett betydande ansvar för utbildning av sin personal.

Enligt regeringsförslaget bör som motprestation inom vårdområdet gälla att arbetsgivaren omvandlar deltidstjänster till heltidstjänster. För oss är det en viktig princip att arbetsgivare och arbetstagare själva skall kunna komma överens om arbetstider som passar båda parter. Därför finns det inte anledning att utfärda centrala direktiv med innebörden att halvtidstjänster skall avskaffas.

3. Insatser för flyktingar och invandrare

1988/89:AU1y

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anför:

Vi vill framhålla att flyktingar och andra invandrare utgör en arbetskraftsresurs som samhället borde ta del av. Förbättrad arbetsförmedling, arbets träning och utbildning kan vara verksamma instrument. Det är inte acceptabelt att personer med akademisk utbildning, vårdutbildning osv. sysselsätts i okvalificerat arbete inom helt andra yrkesområden. Beträffande vårt förslag att asylsökande skall ha möjlighet att erhålla temporärt arbetstillstånd hänvisas till socialförsäkringsutskottets yttrande till finansutskottet i detta ärende.

4. Insatser för flyktingar och invandrare

Elver Jonsson och Charlotte Branting (båda fp) anför:

Enligt folkpartiets uppfattning bör asylsökande ges möjlighet till beredskapsarbete. Vårt förslag på det området behandlas i socialförsäkringsutskottets yttrande till finansutskottet i detta ärende. Vi vill ändå i detta sammanhang peka på de humanitära skälen att låta flyktingarna undslippa en påtvingad sysslöshet.

